

Heiðrum Læknafélag Reykjavíkur 100 ára

Birna Jónsdóttir

röntgenlæknir

birna@lis.is

„Samfélag er hópur fólks sem býr saman í skipulögðum félagsskap. Fólk sem hefur samskipti hvert við annað myndar samfélag, og samfélögin geta verið bæði lítil og stór. Minnstu samfélögin sem maður tilheyrir eru fjölskyldan og vinahópurinn. Næst kemur sveitarfélagið, þá Ísland, Evrópa og loks alheimssamfélagið sem allir íbúar jarðar eru hluti af.“¹

Læknafélag Íslands (LÍ) er samfélag næstum allra þeirra einstaklinga sem eru á skrá Landlæknisembættis yfir lækna. Í skránni eru tilteknaðar upplýsingar um alla lækna sem hafa lækningaleyfi á Íslandi og læknanema á 4., 5. og 6. ári. Fjölmargir þessara lækna eru tengdir fjölskyldu- og vinaböndum. Meirihluti íslenskra lækna býr á suðvesturhorni landsins og tilheyrir svæðafélaginu Læknafélag Reykjavíkur (LR) sem um þessar mundir heldur upp á 100 ára afmæli sitt.

Þó svo að flestir lækna sækja sér framhalds-menntun innan Evrópu hefur stór hluti farið vestur um haf sömu erinda. Íslenska læknasamfélagið er alheimssamfélag í skilningi félagsfræðingsins. Er samfélag „summan af einstaklingunum sem þar eru“ eða „einnig einhvers konar þjóðarsál?“ spurði Ástríður Stefánsdóttir, læknir og siðfræðingur í erindi sínu á tóbaksvarnarpingi LÍ þann 11. september 2009.²

Lækna hafa valið seinni kostinn. Við gerum það með læknaeiðnum, sem er alþjóðlegur og við gerum það með siðareglum LÍ, þar sem við beitem jafningjaþrýstingi.

Móðurfélagið LR heldur samkvæmt hefð enn því hlutskipti að gera samning um greiðslur fyrir læknisverk sjálfstætt starfandi lækna. Samningurinn er við Sjúkratryggingastofnun Íslands. LÍ hefur hins vegar sem stéttarfélag ákveðnum lögbundnum skyldum að gegna. Kjarasamningur sem gerður er milli stéttarfélagsins og ríkisins um kaup og kjör, kveður almennt á um kaup, vinnutíma, uppsagnarfrest, orlof og greiðslur í veikindum.

„Einu ákvæði laganna um stéttarfélög og vinnudeilur, sem lúta að efni kjarasamninga eru ákvæði 6.gr. um gildistíma og uppsagnarfrest.“³ Hve mikið sem við viljum að meira af þeim sérkjörum sem við sem einstaklingar höfum náð við okkar vinnuveitendur væru lögvarin, verðum við að samþykkja að svo er ekki. Ef

stéttarfélag gerir samning þar sem stór hluti kjara eru einstaklingsbundin, eins og lækna gerðu 2006 getur vinnuveitandi sagt upp tilteknum hluta ráðningarsamnings án þess að um lögbrot sé að ræða. Það þarf þó að vera alveg skýrt hvað af verkefnum sem áður var greitt fyrir vilji vinnuveitandi ekki lengur fá unnin. Hver er helsti styrkur lækna í baráttunni um kjör sín? Sem einstaklingar vitum við að við erum gjaldgeng um víða veröld. Fjölskyldan sem næst okkur stendur er annar áhrifamesti örlagavaldur einstaklingsins og ræður miklu um okkar gerðir. Þess vegna velja lækna flestir, sem komnir eru heim að námi loknu, að vera áfram heima. Samfélagsleg ábyrgð okkar bindur okkur líka tryggum böndum við heimahaga. Í lögum LÍ segir m.a. að tilgangur félagsins sé að beita sér fyrir bættu heilsufari landsmanna og vinna að stefnumótun í heilbrigðismálum. Það er bjargföst skoðun stjórnar LÍ að hornsteinn íslensku heilbrigðisþjónustunnar felist í vel menntuðum læknum, sem kjósa sér að starfa á Íslandi. Við gerum ekki minni kröfur til okkar sjálfra en þess sem við ætlumst til af viðsemjendum okkar. Við þjónum íslenska samfélaginu af sömu trúmennsku og við ræktum fagmennsku okkar og færni. Ábyrgð stjórnvalda á að vera þeim fullljós, það er enginn sparnaður falinn í því að skera niður heilbrigðisþjónustu á krepputímum.

LR ól af sér LÍ 1918 frostaveturinn mikla. Þá steðjaði að mikil ytri vá. Í öruggum móðurfaðmi hvílir nírætt afkvæmið, svo þannig, að vera jafnvel ekki sjálfstætt. Þegar hugað er að æðstu valdastofnun okkar, aðalfundi LÍ þangað sem stjórnin sækir umboð sitt, má sjá að af 60 aðalfundarfulltrúum eru 39 úr LR. Sá grunnur sem skipulag LÍ byggist á er frá árinu 1952 og var þá ákveðið að landfræðileg svæðafélög væru náttúruleg undirstaða fulltrúalýðveldis. Er kominn tími til að huga að gagngerri endurskipulagningu? Í fullri vissu um að móðurfélagið umberi tilraunir okkar til endurskipulagningar óskum við öllum íslenskum læknum og öðrum landsmönnum til hamingju á aldarafmælinu, heiðrum LR með þátttöku í hátíðardagskrá.

1. Gíslason. „Hvað er samfélag?“ Vísindavefurinn 5.1.2006.
2. Stefánsdóttir Á. Faraldur eða frjálst val? Hugleiðingar um siðfræði og tóbaksreykingar. Læknablaðið 2009; 95: 713-7
3. Júlíusdóttir LV. Stéttarfélög og vinnudeilur. Alþýðusamband Íslands, Reykjavík 1995: 101.

Stjórn LÍ

Birna Jónsdóttir,
formaður

Pórarinn Guðnason,
varaformaður

Sigurveig Pétursdóttir,
gjaldkeri

Sigríður Ó. Haraldsdóttir,
ritari

Kristján G. Guðmundsson
Ragnar Gunnarsson

Sigurður Böðvarsson
Valentínus Þór
Valdísarsson

Valgerður Rúnarsdóttir

Í pistlumum Úr penna stjórnarmanna LÍ birta þeir sínar eigin skoðanir en ekki félagsins.